

**Stanowisko
Zgromadzenia Ogólnego
Śląskiego Związku Gmin i Powiatów
z dnia 16 czerwca 2023 r.**

w sprawie: **propozycji wprowadzenia regulatora opłat w gospodarce odpadami komunalnymi**

W związku z wyrażoną w ostatnim czasie przez p. Annę Moskwę, Minister Klimatu i Środowiska, propozycją wprowadzenia regulatora opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi, Zgromadzenie Ogólne Śląskiego Związku Gmin i Powiatów wyraża negatywną opinię wobec takiego rozwiązania.

Mimo upływu 10 lat od wejścia w życie podstaw aktualnie funkcjonującego systemu zarządzania odpadami komunalnymi i kilku nowelizacji przepisów ustawy *o utrzymaniu czystości i porządku w gminach*, obecna sytuacja w systemie gospodarki odpadami komunalnymi nadal pozostawia wiele do życzenia. Aktualnie obowiązujące regulacje prawne w gospodarce odpadami komunalnymi nie pozwalają na realizację w praktyce zasady „zanieczyszczający płaci”, z uwagi na brak wdrożenia systemu rozszerzonej odpowiedzialności producenta (ROP). Ponadto poziom ich skomplikowania utrudnia jednoznaczne i skuteczne stosowanie przepisów, pozwalając na tworzenie różnych ich interpretacji przez poszczególnych uczestników systemu gospodarki odpadami komunalnymi. Nadal nie są osiągane wszystkie wymagane cele dotyczące poziomów przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych, mimo dużych wysiłków samorządów lokalnych w tym zakresie. W powyższym kontekście ponownie należy rozpatrzyć zgłaszany już przez środowiska samorządowe, w tym nasz Związek, postulat opracowania nowej ustawy *o utrzymaniu czystości i porządku w gminach* (zamiast jej ciągłych nowelizacji), która kompleksowo i przejrzysto regulowałaby wszystkie zagadnienia gospodarki odpadami komunalnymi.

Niezależnie jednak od istniejących, opisanych wyżej problemów, w ocenie Śląskiego Związku Gmin i Powiatów bezdyskusyjne jest utrzymanie autonomii kształtowania systemu gospodarowania odpadami komunalnymi na poziomie lokalnym, zgodnie z zasadą subsydiarności. Jego organizacja w poszczególnych samorządach jest zależna od lokalnych uwarunkowań i dopasowana do potrzeb społeczności samorządowej. Kalkulacja opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi każdorazowo odbywa się w oparciu o rachunek ekonomiczny i z uwzględnieniem specyfiki danej gminy. Nadmierna ingerencja w jej kształtowanie z poziomu centralnego i konieczność zatwierdzania stawek opłaty przez centralnego regulatora, rodzi wątpliwości zarówno z punktu widzenia ekonomii, jak i autonomii decyzyjnej samorządu terytorialnego. To gmina jest odpowiedzialna za prawidłowe systemu gospodarowania odpadami komunalnymi na swoim terenie i to władza lokalna powinna mieć wyłączne kompetencje do ustalania wysokości opłat, z których jest on finansowany.

Zgodnie z inicjatywą Ministerstwa Klimatu i Środowiska, regulator w branży odpadowej miałby funkcjonować na wzór regulatora taryf w gospodarce wodno-ściekowej, którą to rolę pełni obecnie Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie. Dotychczasowe – w zdecydowanej większości negatywne – doświadczenia samorządów we współpracy z tym podmiotem w zakresie zatwierdzania stawek za usługi wodno-kanalizacyjne rodzą obawy, że podobnie jak w przypadku taryf, także postępowanie w zakresie zatwierdzania wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi na poziomie centralnym byłoby mocno zbiurokratyzowane, przewlekłe a przede wszystkim oderwane od zmieniających się warunków rynkowych i realnie ponoszonych kosztów. W rezultacie opóźnień w postępowaniu i licznych decyzji odmownych wobec ustalanych przez samorzady taryf wodno-ściekowych, już teraz wiele przedsiębiorstw wodno-kanalizacyjnych ma problemy z utrzymaniem niezbędnych, zaplanowanych inwestycji oraz rentownością. Samorzady lokalne zrzeszone w Śląskim Związku Gmin i Powiatów zwracają zatem uwagę na ryzyko jeszcze większego pogorszenia się sytuacji finansowej gmin w przypadku ustanowienia obowiązku centralnego zatwierdzania opłat w gospodarce odpadami komunalnymi. Jednocześnie zwracamy uwagę, że administracja rządowa posiada już obecnie narzędzia do kontroli i nadzoru gospodarki odpadami komunalnymi, za pośrednictwem podległych Ministerstwu Finansów Regionalnych Izb Obrachunkowych. Pojawienie się nowego podmiotu z takimi kompetencjami, czyli regulatora opłat, tworzyłoby zatem ryzyko przeregulowania systemu.

Reasumując, Zgromadzenie Ogólne Śląskiego Związku Gmin i Powiatów wyraża zaniepokojenie i sprzeciw wobec planów wprowadzenia regulatora opłat w gospodarce odpadami komunalnymi. Apelujemy za to ponownie o pilne wprowadzenie systemu rozszerzonej odpowiedzialności producenta oraz wypracowanie – wspólnie ze stroną samorządową – propozycji rozwiązań istniejących problemów w dziedzinie gospodarki odpadami, z uwzględnieniem przygotowania projektu nowej ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach.

Mariusz Wołosz
Przewodniczący
Zgromadzenia Ogólnego